

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
W KATOWICACH

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel/Fax (0-32) 255-26-47, Tel. /Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dn. 29.05.2002r.

RKT-561-s/12/01/AW

DECYZJA Nr RKT-19/2002

Na podstawie art. 105 §1 k.p.a. w związku z art. 19 k.p.a. oraz art. 80 i art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 122, poz. 1319; ze zm. Dz.U. z 2001r. Nr 110, poz. 1189, Nr 154, poz. 1800), w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów umarza się postępowanie administracyjne prowadzone pod sygnaturą RKT-561-s/12/01/AW wszczęte na wniosek Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Kluczborku, Starostwo Powiatowe ul. Katowicka 1, przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „ROLNIK” w Byczynie, ul. Słoneczna 13, w sprawie naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy poprzez narzucanie nadmiernie wygórowanej ceny za odprowadzanie ścieków, ze względu na utratę właściwości Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów do orzekania w sprawach cen i stawek opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków z uwagi na wejście w życie ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. Nr 72, poz. 747).

Uzasadnienie

Do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej Organem Antymonopolowym) wpłynął wniosek Powiatowego Rzecznika Konsumentów w Kluczborku (zwanego dalej Rzecznikiem) o wszczęcie postępowania przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „ROLNIK” w Byczynie (zwanego dalej Spółdzielnią), pod zarzutem narzucenia członkom Wspólnoty Mieszkaniowej „ZGODA” w Biskupicach nadmiernie wygórowanej ceny za odprowadzanie ścieków. W uzasadnieniu Wnioskodawca podniósł, że całość osiedla mieszkaniowego w Biskupicach zaopatrywana jest w wodę z wodociągu należącego do Gminy Byczyna, natomiast ścieki komunalne odprowadza się instalacją kanalizacyjną i oczyszcza w lokalnej oczyszczalni ścieków należącej do Spółdzielni. Za wykonywane usługi Spółdzielnia pobiera opłaty w zróżnicowanej wysokości zależnej od tego czy dostawca zalicza się do grupy dostawców własnych (członkowie wspólnot mieszkaniowych administrowanych przez Spółdzielnię), czy do grupy dostawców obcych. Z dniem 01.01.2001r. Spółdzielnia wprowadziła nowy cennik, według którego Dostawcy należący do pierwszej z wymienionych grup płać 2,46 zł/m³ odprowadzanych ścieków, a dostawcy obcy 4,92 zł/m³. W ocenie Rzecznika obciążanie dostawców obcych dwukrotnie wyższymi opłatami, stanowiącymi ponad 37% wpływów za odprowadzanie ścieków (przy ich kubaturze wynoszącej 22% ogólnej objętości odprowadzanych nieczystości) stanowi przejaw praktyki

ograniczającej konkurencję. Takiej oceny nie zmienia fakt podpisania przez zarząd Wspólnoty Mieszkaniowej „ZGODA” umowy o odprowadzanie ścieków ustalającej obowiązującą stawkę w kwocie 4,92 zł/m³.

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego mającego na celu wstępne ustalenie czy nastąpiło naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uzasadniające wszczęcie postępowania antymonopolowego oraz ustalenie rynku właściwego w sprawie Organ Antymonopolowy wszczął zgodnie z żądaniem Wnioskodawcy postępowanie antymonopolowe w sprawie nakazania zaniechania przez Spółdzielnię praktyki ograniczającej konkurencję polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej poprzez narzucenie nadmiernie wygórowanej ceny za odprowadzanie ścieków, co może stanowić naruszenie art. 8 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania Spółdzielnia nie uznała zarzutów.

Po przeanalizowaniu materiału zgromadzonego w toku postępowania Organ Antymonopolowy ustalił i zważył co następuje.

W dniu 14.01.2002r. weszła w życie ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Od dnia 08.04.2002r. obowiązuje zaś rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.03.2002r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz.U. Nr 26, poz. 257).

Zgodnie z art. 16 ust. 1 w/w ustawy na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków jest wymagane uzyskanie zezwolenia wydawanego przez zarząd gminy w drodze decyzji. W myśl art. 20 ustawy przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne określa taryfę cen i opłat za usługi wodociągowo-kanalizacyjne na 1 rok. Taryfy na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy podlegają zatwierdzeniu w drodze uchwały rady gminy, zaś zarząd gminy zgodnie z art. 24 ust. 5 sprawdza, czy taryfy zostały opracowane zgodnie z przepisami ustawy i weryfikuje koszty pod względem celowości ich ponoszenia. Ponadto rada gminy w oparciu o art. 19 ustawy po dokonaniu analizy projektów regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków, opracowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, uchwała regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków obowiązujący na obszarze gminy. Regulamin powinien określać prawa i obowiązki przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego oraz odbiorcy usług, w tym sposób rozliczeń w oparciu o ceny i stawki opłat ustalone w taryfach.

Tryb wprowadzania w życie nowych przepisów reguluje rozdział 7 ustawy. Zgodnie z art. 32 ust. 1 w/w ustawy w terminie 6 miesięcy od jej wejścia w życie (tj. do dnia 14.07.2002 roku) przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne są obowiązane wystąpić z wnioskiem do zarządu gminy o wydanie zezwolenia na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków, o którym mowa w art. 16 ust. 1. W myśl art. 32 ust. 2 w terminie roku od dnia wejścia w życie w/w ustawy zarząd gminy obowiązany jest do wydania decyzji w sprawie w/w zezwolenia, która zgodnie z art. 18 pkt 5 musi określać warunki, zakres i tryb kontroli realizacji zezwolenia i przestrzegania regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków – zgodnie z art. 32 ust. 3 w związku z art. 19 ust. 1 - rada danej gminy uchwali po raz pierwszy dla przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, starającego się o zezwolenie zarządu gminy w terminie 9 miesięcy od dnia wejścia w życie w/w ustawy, tj. do dnia 14.10.2002r.

Szczegółowe kryteria ustalania niezbędnych przychodów, alokację kosztów na taryfowe grupy odbiorców i kryteria różnicowania cen i stawek opłat określa rozporządzenie w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 w/w ustawy zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy i, jak to wynika z przytoczonych powyżej przepisów, to właśnie organom gminy ustawodawca, określając mechanizmy kształtowania cen za dostawę wody i odprowadzanie ścieków, powierzył kompetencje do dokonywania oceny, czy przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne opracowując taryfę zastosowały się do obowiązujących przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz przepisów wykonawczych do tej ustawy. W myśl art. 24 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków zatwierdzanie cen i opłat zamieszczonych w taryfach przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, a także ocena kalkulacji kosztów w oparciu o które zostały sporządzone taryfy należy, w świetle w/w ustawy, do organów gminy.

Z przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków wynika zatem, że Organ Antymonopolowy utracił kompetencje do orzekania w sprawie cen i stawek opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.

W świetle art. 2 pkt 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym przedsiębiorstwem wodociągowo-kanalizacyjnym jest przedsiębiorca w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej, jeżeli prowadzi działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę lub zbiorowego odprowadzania ścieków. Definiując przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ustawodawca nie określił formy prawnej dla prowadzenia działalności polegającej na zbiorowym odprowadzaniu ścieków lub zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, co oznacza, iż taką działalność można prowadzić w każdej formie organizacyjnej dopuszczalnej przez prawo. Taką działalnością może więc zajmować się również spółdzielnia mieszkaniowa. W toku postępowania antymonopolowego prowadzonego na wniosek Rzecznika Organ Antymonopolowy ustalił, iż Spółdzielnia dla grupy dostawców obcych, nie związanych z nią stosunkiem członkostwa, świadczy usługi w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków. Dodać należy, iż dla oceny Spółdzielni jako przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego nie ma znaczenia, zarówno to, iż działa ona na niewielkim lokalnym rynku obejmującym Biskupice, jak i to, iż w skali roku przyjmuje ona na oczyszczalnię stosunkowo niewielką ilość ścieków (ok. 12-13 tys. m³). Przedmiotowa ustawa dotyczy wszystkich przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych bez względu na rozmiar prowadzonej działalności. W świetle przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków każde przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, a więc Spółdzielnia także, podlega przyjętym w niej rygorom w zakresie prowadzenia działalności z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków.

Jak już podnoszono w uzasadnieniu niniejszej decyzji wejście w życie ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków określiło zasady ustalania właściwej wysokości cen zawartych w taryfach zatwierdzonych przez radę gminy, która tym samym uzyskała wyłączne kompetencje do kształtowania poziomu cen na swoim obszarze. Organ Antymonopolowy orzekając o nakazie zaniechania stosowania praktyk ograniczających konkurencję zobowiązany jest ocenić sytuację z uwzględnieniem aktów prawnych obowiązujących w chwili wydania rozstrzygnięcia. W tych okolicznościach orzekanie przez Organ Antymonopolowy w sprawie wysokości cen za dostarczanie wody i odprowadzanie ścieków pobieranych przez Spółdzielnię doprowadziłoby do naruszenia ustawowych kompetencji organów gminy. W obowiązującym porządku prawnym, zgodnie z art. 19 k.p.a., każdy organ administracji publicznej zobowiązany jest z urzędu do przestrzegania swojej właściwości, w każdym stadium postępowania, gdyż może ona ulegać zmianom. Utrata przez Organ Antymonopolowy kompetencji do oceniania cen i stawek opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków oznacza, iż prowadzenie postępowania antymonopolowego z wniosku Rzecznika przeciwko Spółdzielni stało się bezprzedmiotowe.

Zgodnie z art. 105 §1 k.p.a., gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzję o jego umorzeniu. Na skutek wejścia w życie przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków rada gminy uzyskała status i kompetencje regulatora na gminnym rynku wodno-kanalizacyjnym. Tym samym na skutek utraty przez Organ Antymonopolowy kompetencji do oceny wysokości cen za odprowadzanie ścieków pobieranych przez Spółdzielnię od dostawców obcych pod kątem, czy nie są to ceny monopolowe prowadzenie postępowania antymonopolowego w sprawie z wniosku Rzecznika przeciwko Spółdzielni stało się bezprzedmiotowe i należało je umorzyć w całości.

W związku z powyższym należało orzec jak w sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów od niniejszej decyzji przysługuje stronom prawo wniesienia odwołania do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach, w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia decyzji.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral